

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. juuni 2023
(OR. en)

9636/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 522
CFSP/PESC 751
COTER 103
CONOP 41
CONUN 126
COARM 121

MÄRKUS

Teema: NÕUKOGU OTSUS, mis käsitleb liidu toetust tuumaterrorismi tõkestamise rahvusvahelise konventsiooni (ICSANT) ülemaailmseks kohaldamiseks ja tõhusaks rakendamiseks

– Lisa

Tuumaterorismi tõkestamise rahvusvahelise konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja tõhusa rakendamise toetamine

Kokkuvõte

Taustteave

2005. aasta rahvusvaheline tuumaterorismi tõkestamise konventsioon (ICSANT) on üks 19 rahvusvahelisest terrorismivastasest õigusaktist, mis on keskse tähtsusega rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamises. Alates 2023. aasta märtsist on ICSANTil 120 osalist, mis tähendab, et enam kui kolmandik maailmast ei ole veel konventsiooniga kaitstud. Et ICSANT saavutaks oma täieliku potentsiaali ning et vältida kurjategijate jaoks ohutuid paiku ja õiguslikke lünki, on põhieesmärgiks jätkuvalt selle ülemaailmse kohaldamine. Konventsiooniosaliseks saamine on aga ainult esimene vajalik samm ning ülimalt oluline on ka tõhus (õiguslik ja tehniline) rakendamine.

ICSANTiga ühinemiseks tuleb vastu võtta vajalikud riiklikud rakendusaktid, et tagada, et kõik konventsioonis sätestatud nõuded võetaks riiklikesse õigussüsteemidesse nõuetekohaselt üle. See annab tervikliku õigusliku kaitse tuuma- või muud radioaktiivset materjali hõlmavate kuritegude, sealhulgas terroriaktide eest ning mehhanismid sellise tegevuse ennetamiseks ja sellele reageerimiseks.

Esimene Euroopa Liidu ja ÜRO vaheline projekt, mis käsitleb tuumaterorismi tõkestamise rahvusvahelise konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja tõhusa rakendamise edendamist, sai alguse 2019. aastal ja viiakse lõpule 2023. aasta juunis. See kujutab endast olulist mitmepoolset julgeolekupartnerlust, mille eesmärk on tegeleda kestva ohuga, et valitsusvälised osalejad omandavad või kasutavad tuuma- või muid radioaktiivseid materjale terroristlikel või muudel kuritegelikel eesmärkidel. See on eriti tähtis ajal, mil poliitiline tähelepanu tuumajulgeoleku küsimusele on kogu maailmas suurenenud.

Projekti põhjendus

ICSANT on jätkuvalt väga oluline mitte ainult tuumamaterjali ja tuumaenergia programme omavate riikide, vaid ka kõigi teiste riikide jaoks, sest konventsioon hõlmab ka muid üldkasutatavaid radioaktiivseid materjale, mis on muu hulgas levinud meditsiinis, tööstuses ja põllumajanduses. Seetõttu on vaja jätkata konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja tõhusa rakendamise edendamist ja toetamist, näidates, millist kasu konventsiooniga ühinemine ning valitsusväliste osalejate tuuma- või muud radioaktiivset materjali hõlmava terroristliku ja muu kuritegevuse ennetamine ja keelamine kõigile riikidele toob. Sellega seoses teevad Euroopa Liit ja ÜRO taas koostööd uues projektis, mille raames käsitletakse tuumaterrorismi tõkestamise rahvusvahelise konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja tõhusa rakendamise toetamist.

Projekti eesmärk

Projekti eesmärk on tagada ICSANTI ülemaailmset kohaldamist ja tõhusat rakendamist toetades, et neile, kes panevad toime või üritavad toime panna tuuma- või muud radioaktiivset materjali hõlmavaid terroriakte või muid kuritegusid, ei leiduks ohutut paika.

Projekti kestus

1. juuli 2023 – 30. juuni 2026 (36 kuud)

Projekti geograafiline ulatus

Ülemaailmne, piirkondlik, riiklik

Projekti lähenemisviis

Kõnealust projekti rakendavad ÜRO uimastite ja kuritegevuse büroo (UNODC) terrorismi tõkestamise osakond oma KBRT-terrorismi ennetamise programmi kaudu ning ÜRO terrorismivastase võitluse büroo (UNOCT) oma terrorismivastase võitluse keskuse (UNCCT) programmi kaudu, mis käsitleb massihävitussrelvade või keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaterrorismi ärahoidmist ja neile reageerimist, tehes tihedat koostööd asjaomaste kohapealsete büroode ning asjakohasel juhul rahvusvaheliste ja valitsusväliste organisatsioonidega, sealhulgas Euroopa Liidu delegatsioonidega, Euroopa Liidu KBRT-ohu vähendamise tippkeskustega, Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga (IAEA), ÜRO Regioonidevahelise Kuritegevuse ja Õigusküsimuste Uurimise Instituudiga (UNICRI), ÜRO desarmeerimisküsimuste bürooga (UNODA) ning resolutsiooni 1540 (2004) alusel loodud ÜRO Julgeolekunõukogu komitee eksperdirühmaga.

Projekt jagatakse kaheks osaks, mida rakendavad vastavalt UNODC ja UNOCT/UNCCT kooskõlas oma volituste ja eksperditeadmistega. Selle tulemusena viib mõningaid väljundeid ja tegevusi ellu UNODC, teisi aga UNOCT/UNCCT. Mõnel juhul on kaasatud mõlemad.

Projekt, mis on loodud nõukogu 10. detsembri 2018. aasta otsuse (ÜVJP) 2018/1939 alusel, põhineb projekti käigus ellu viidud tegevustel ja välja töötatud vahenditel.

See viiakse läbi kooskõlas asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega ja ÜRO ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegiaga, milles rõhutatakse kindlalt, et kõik terrorismivastase võitluse eesmärgil võetavad meetmed peavad olema kooskõlas rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustustega. Projekti integreeritakse olemasolevad rahvusvahelised inimõigustealased normid ja standardid (mis sisalduvad lepingutes, tavaõiguses ja muudes õigusaktides).

Projekti rakendatakse sootundlikul viisil, kusjuures soolist perspektiivi võetakse arvesse kogu projekti ulatuses. Projektiga edendatakse soolist perspektiivi ja sooline mõõde lõimitakse selle metoodikasse. Nais- ja meesametnikele tagatakse võimalikult suures ulatuses võrdsed võimalused osaleda kõikidel projekti üritustel, rõhutades naisametnike riiklikesse asutustesse kaasamise eeliseid. Kogu seminaridele eelnevatest ja järgnevatest küsitlustest ja testidest kogutud tagasiside segregeeritakse soo alusel selle tagamiseks, et projektiga on võimalik välja selgitada ja edasi anda naisametnike vaatenurk. Projektinäitajate raames kogutakse ja esitatakse sooliselt segregeeritud andmeid.

UNODC ja UNOCT koordineerivad asjakohasel juhul oma vastavate tegevuste rakendamist.

Kui tegevuste rakendamiseks otsitakse väliseksperte, püüavad UNODC ja UNOCT kaasata neid Euroopa Liidu liikmesriikidest.

Projekt hõlmab koostööd rahvusvahelise üldsuse ja riiklike ametiasutustega, sealhulgas parlamentide, justiitsministeeriumide ja muude asjaomaste sidusrühmadega, et edendada ICSANTi ülemaailmset kohaldamist, tuua rohkem nähtavale sellega ühinemise tähtsus ja suurendada suutlikkust selle tõhusaks rakendamiseks.

Projekti tulemused

Tulemus 1: suurem hulk riike, kes kaaluvad ICSANTiga ühinemist, algatavad ICSANTi osaliseks saamise protsessi või ühinevad ICSANTiga, ning kasusaajate (riikide poliitikakujundajad ja otsustajad, sealhulgas parlamendiliikmed) ja rahvusvaheliste foorumite suurem teadlikkus ja paremad teadmised ICSANTist. Vajaduse korral kasutatakse ära koostoimet muude asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktidega (tuumamaterjali ja tuumarajatiste füüsilise kaitse konventsioon (CPPNM), selle muudatus (ACPPNM), ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 1540).

Tulemus 2: paremad riiklikud õigusaktid ning kasu saavate riikide kriminaalõiguse valdkonna ametnike ja muude asjaomaste riiklike sidusrühmade parem suutlikkus ICSANTi seisukohast olulisi juhtumeid uurida, nende eest süüdistusi esitada ja neid kohtulikult menetleda.

Tulemus 3: tõhustatud poliitika, tavad ja menetlused, et hoida ära ja avastada oht, et valitsusvälised osalejad, sealhulgas terroristid, omandavad, valdavad ja/või kasutavad tuumamaterjali või muud radioaktiivset materjali, ja sellele ohule reageerida, ning paremad teadmised ja arusaamine radioloogilise ja tuumaterrorismi ning muu kõnealust materjali hõlmava kuritegevuse ohust.

Tulemus 4: tõhustatud riigisisene ja rahvusvaheline koostöö, sealhulgas teabevahetus osalisriikides ja osalisriikide vahel, et töötada välja ja võtta vastu tõhusaid ja praktilisi meetmeid konventsiooni tulemuslikuks rakendamiseks.

Projekti väljundid ja tegevused

Tulemus 1: suurem hulk riike, kes kaaluvad ICSANTiga ühinemist, algatavad ICSANTI osaliseks saamise protsessi või ühinevad ICSANTiga, ning kasusaajate (riikide poliitikakujundajad ja otsustajad, sealhulgas parlamendiliikmed) ja rahvusvaheliste foorumite suurem teadlikkus ja paremad teadmised ICSANTist. Vajaduse korral kasutatakse ära koostoimet muude asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktidega (CPPNM, ACPPNM, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 1540).

Väljund 1.1. Edendatakse ICSANTI ülemaailmse kohaldamise ja tõhusa rakendamise tähtsust nähtavuse, selgitustöö ja asjaomastesse üritustesse panustamise kaudu

Tegevus 1.1.1. Projekti käivitamine ja varasemate tegevuste tulemuste tutvustamine (UNODC/UNOCT)

UNODC ja UNOCT/UNCCT korraldavad vastavalt Viinis ja New Yorgis projekti käivitamise avaürituse, kutsudes osalema liikmesriikide kohalikud alalised missioonid. Rakendajad püüavad kaasata ÜRO peamiste liikmesriikide, nii Euroopa Liidu kui ka sihtpiirkondade liikmesriikide esindajaid, et suurendada huvi selle järjekorras juba teise projekti vastu ja sellele hoogu anda ning hõlbustada rakendamist riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Need üritused annavad ka võimaluse jagada eelmise projekti tulemusi ja selle käigus saadud õppetunde.

Tegevus 1.1.2. Edendatakse uurimust, mis käsitleb ÜRO liikmesriikide põhjuseid ICSANTiga mitte ühinemiseks ja nende riikide probleeme seejuures ning ICSANTI tõhusa rakendamise vahendeid (UNOCT)

UNOCT/UNCCT korraldab kolm (3) istungit, et edendada ja tutvustada uurimust, mis käsitleb ÜRO liikmesriikide põhjuseid ICSANTiga mitte ühinemiseks ja nende riikide probleeme seejuures ning ICSANTI tõhusa rakendamise vahendeid. Uurimus tehti osana konventsiooniga seotud projektist, mis viiakse lõpule 2023. aasta juunis. Uurimus annab põhjalikuma arusaama, millised on ÜRO liikmesriikide põhjused ICSANTiga mitte ühinemiseks ja nende riikide asjakohased probleemid, ning selles on esitatud rida soovitusi selle kohta, kuidas tagada ulatuslikum konventsiooniga ühinemine ja selle tõhus rakendamine. Eelkõige võtab UNOCT/UNCCT järeelmeetmeid koos peamiste liikmesriikidega, kes võiksid uurimuse tulemustest ja suunistest kasu saada.

Tegevus 1.1.3. Nähtavus, selgitustöö ja panustamine ICSANTiga seotud üritustesse, mida korraldavad teised organisatsioonid (UNODC/UNOCT)

UNODC ja UNOCT/UNCCT jagavad oma vastavate volituste piires ja asjakohasel juhul oma eksperditeadmisi ning propageerivad ICSANTI ja tööd, mida nad teevad projekti raames asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel, näiteks üritustel, mis on seotud järgmisega / mida korraldavad:

- rahvusvaheline õigusraamistik, sealhulgas, kuid mitte ainult, tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsioon ja selle muudatus, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 1540 (2004) ja tuumarelva leviku tõkestamise leping;
- rahvusvahelised organisatsioonid, sealhulgas, kuid mitte ainult, Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur (IAEA), Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Organisatsioon (INTERPOL), ÜRO Regioonidevaheline Kuritegevuse ja Õigusküsimuste Uurimise Instituut (UNICRI), ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituut (UNIDIR), ÜRO desarmeerimisküsimuste büroo (UNODA), ÜRO õigusküsimuste büroo (OLA);
- kodanikuühiskond, sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid;
- rahvusvahelised algatused, sealhulgas, kuid mitte ainult, ELi KBRT-ohu vähendamise tippkeskused, massihävitusrelvade ja -materjalide leviku vastane ülemaailmne partnerlus, tuumaohuga võitlemise algatus ja ÜRO ülemaailmne terrorismivastase võitluse koordineerimise kokkulepe.

Väljund 1.2. Edendatakse ja suurendatakse ICSANTiga ühinemist ja koostööt muude asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktidega

Tegevus 1.2.1. Ühinemise edendamine riigikülastuste abil (UNODC)

Tuginedes oma ulatuslikule teavitustegevusele, mis on suunatud konventsiooni ülemaailmsele kohaldamisele, ja oma ulatuslikule kohapealsete büroode võrgustikule, korraldab UNODC kaheksa (8) riigikülastust riikidesse, mis ei ole veel ICSANTI osalised ning mis UNODC analüüsist ja varasematest kokkupuudetest lähtuvalt saaksid kõige rohkem kasu füüsilistest konsultatsioonidest pealinnas. UNODC kaasab riigikülastustesse asjaomaseid riiklikke sidusrühmi, sealhulgas asjakohasel juhul Euroopa Parlamendi liikmeid.

Tegevus 1.2.2. Ühinemise edendamine koostöö kaudu nende liikmesriikide parlamentidega, kes ei ole ICSANTI osalised (UNOCT)

UNOCT/UNCCT korraldab kolm (3) riiklikku üritust, et ühiselt pöörduda nende liikmesriikide parlamentide poole, kes ei ole veel konventsiooni osalised. Teabeüritusel osalema kutsutakse ka teisi asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas välisministeerium, justiitsministeerium, tuumavaldkonda reguleerivad asutused ja õiguskaitseasutused. Riiklikud üritused keskenduvad ICSANTI asjakohasusele tuumajulgeoleku suurendamisel, vastastikusele täiendavusele ja koostoimele muude rahvusvaheliste õigusaktidega, konventsiooniga ühinemisest tulenevale kasule ja mitteühinemisega kaasnevale ohule, rakendamise headele tavadele ning tuuma- ja radioaktiivset materjali hõlmava terrorismi ohule. UNOCT/UNCCT teeb terrorismi ennetamisel ja selle vastu võitlemisel tehtavat parlamentaarset koostööd käsitleva UNOCTi programmi (mille programmibüroo asub Dohas) raames tihedat koostööd rahvusvaheliste ja piirkondlike parlamentaarsete organisatsioonidega, et edendada konventsiooniga ühinemist.

Tegevus 1.2.3. Ühinemise edendamine piirkondlike seminaride abil (UNODC)

UNODC korraldab esimese ELi ICSANTI-projekti raames tehtud ülemaailmsele kohaldamisele suunatud jõupingutuste kestlikkuse suurendamiseks neli (4) virtuaalset piirkondlikku, piirkondadevahelist ja allpiirkondlikku jätkuseminari ICSANTiga veel mitte ühinenud riikide poliitikakujundajatele ja otsustajatele (kolm (3) inglise keeles, üks (1) prantsuse keeles).

Kestlikkuse tagamiseks tuginevad virtuaalsed seminarid eelmise nõukogu otsuse alusel ellu viidud tegevustele. Enne seminare ja nende ajal, nagu asjakohane, kasutatakse projekti raames välja töötatud asjakohaseid materjale, nagu e-õpe ja koolitusjuhendid ning elektroonilised teadlikkuse suurendamise materjalid (mis on juba kättesaadavad kõigis kuues ÜRO ametlikus keeles). Lisaks ICSANTile keskendumisele käsitletakse seminaridel koostoimet tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni ja selle muudatusega ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1540 (2004) ning asjakohasel juhul kaasatakse seminaridel osalema asjaomaseid sidusrühmi (nt IAEA). UNODC innustab riike lisama virtuaalsetel seminaridel osalejate hulka ka parlamendiliikmeid.

Tegevus 1.2.4. IAEA ja UNODC teine ühisseminar ICSANTi ülemaailmse kohaldamise ja CPPNMI muudatuse edendamiseks (UNODC)

Tuginedes 11.–12. novembril 2021 toimunud edukale esimesele ühisüritusele, korraldab UNODC koos Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga veel teisegi sedalaadi ürituse. Üritus toimub Austrias Viinis.

Tegevus 1.2.5. Ühinemise edendamine IAEA 2024. aasta rahvusvahelise tuumajulgeoleku-teemalise konverentsi raames toimuva kõrgetasemelise ürituse abil (UNODC)

Tuginedes edukale kõrvalüritusele, mille UNODC korraldas 2020. aastal IAEA rahvusvahelise tuumajulgeoleku-teemalise konverentsi raames, korraldab UNODC kõrgetasemelise ürituse ka järgmisel rahvusvahelisel tuumajulgeoleku konverentsil 2024. aastal Austrias Viinis. See konverents on oluline tuumajulgeoleku valdkonna kohtumine, mis hõlmab ministrite segmenti ning teadus- ja tehnikaprogrammi ning mille raames leiavad seega aset kõrgetasemelised poliitilised arutelud paralleelselt tehniliste istungitega. Viimasel, 2020. aasta konverentsil osales üle 57 ministri ja üle 2000 eksperdi enam kui 130 riigist ja 35 rahvusvahelisest organisatsioonist.

Tegevus 1.2.6. Ühinemise edendamine New Yorgi terrorismivastase võitluse nädala raames toimuva kõrgetasemelise ürituse abil (UNOCT)

UNOCT/UNCCT korraldab kõrgetasemelise ürituse New Yorgis ÜROs terrorismivastase võitluse nädala raames, mis on iga kahe aasta tagant toimuv liikmesriikide ja rahvusvaheliste terrorismivastase võitluse valdkonna partnerite kõrgetasemeline kohtumine.

Tegevus 1.2.7. ICSANTI rakendamise inimõiguste mõõdet käsitlev kõrvalüritus (UNODC/UNOCT)

UNODC ja UNOCT korraldavad kõrvalürituse, mille teemaks on ICSANTI inimõigusi käsitlevad sätted. Kutsutud esinejate hulka kuuluvad terrorismivastases võitluses inimõiguste ja põhivabaduste edendamise ja kaitse eriraportöör ning muude valitsustevaheliste ja valitsusväliste organisatsioonide esindajad. Üritusel keskendutakse muu hulgas UNODC terrorismivastase võitluse alase õiguskoolituse koolituskavale nr 4 „Inimõigused ja kriminaalõiguslik reageerimisviis terrorismile“ ning UNODC terrorismivastase võitluse alase õiguskoolituse koolituskavale nr 1 „Terrorismivastane võitlus rahvusvahelise õiguse kontekstis“.

Tulemus 2: paremad riiklikud õigusaktid ning kasu saavate riikide kriminaalõiguse valdkonna ametnike ja muude asjaomaste riiklike sidusrühmade parem suutlikkus ICSANTI seisukohast olulisi juhtumeid uurida, nende eest süüdistusi esitada ja neid kohtulikult menetleda.

Väljund 2.1. Antakse seadusandlikku abi seda taotlevatele riikidele

Tegevus 2.1.1. Asjakohane seadusandlik abi, et tagada ICSANTI sätete täitmine ja võimaldada eesliiniametnikel, õiguskaitseasutustel, prokuröridel ja kohtutel õigust kohaldada (UNODC)

UNODC annab riikidele taotluse korral ja asjakohasel juhul asjakohast seadusandlikku abi dokumendipõhiste ülevaatuste näol, tuginedes UNODC ja IAEA ühistele tuumaterrorismivastastele kriminaliseerimise näidissätetele, UNODC välja töötatud enesehindamisküsimustikule, mis asub UNODC ICSANTI veebisaidil, UNODC käsiraamatule vastastikuse õigusabi ja väljaandmise kohta ning UNODC vastastikuse õigusabi taotluse koostamise vahendile, UNODC ICSANTI artikli 2 rakendamise riiklike aktide kogumiku alusel kindlaks tehtud headele tavadele ning UNODC poolt väljundi 2.3 raames välja töötatavatele vahenditele. UNODC pakub kasusaajatele võimalust parlamendiliikmetele soovitatud seadusandlikud muudatused esitada.

Väljund 2.2. Suurendatakse riiklike kriminaalõigussüsteemide suutlikkust ICSANTiga seotud kuritegusid ennetada, avastada, tõkestada, uurida, nende eest süüdistusi esitada ja neid kohtulikult menetleda

UNODC korraldab viis (5) riiklikku seminari õiguslast haridust ja koolitust pakkuvate keskuste vilistlastele ning kümme (10) veebiseminari, mis käsitlevad ICSANTI rakendamise eri aspekte. UNODC tugineb kõnealust teemat käsitlevale pikaajalisele tõendatud oskusteabele, mis on välja töötatud UNODC KBRT-terrorismi ennetamise programmi raames vastavalt ÜRO Peaassamblee poolt UNODC-le antud volitustele.

Tegevus 2.2.1. Riiklikud seminarid õiguslast haridust ja koolitust pakkuvatele keskustele (UNODC)

UNODC korraldab viis seminari osalisriikides õiguslast haridust ja koolitust pakkuvatele keskustele, et suurendada nende suutlikkust ICSANTI tõhusalt rakendada ja suurendada konventsiooni alast teadlikkust. Seminaridel tutvustatakse muu hulgas ICSANTI kohaste kuritegudega seotud fiktiivseid juhtumeid käsitlevat käsiraamatut ja muid UNODC poolt välja töötatud materjale, sealhulgas neid, mis on koostatud väljundi 2.3 raames, ning kasutatakse kestlikkuse tagamiseks koolitajate koolitamise meetodit.

Tegevus 2.2.2. Veebiseminaride sari (UNODC)

UNODC korraldab kümme (10) veebiseminari, millel käsitletakse ICSANTI erinevaid põhiaspekte, muu hulgas jurisdiktsiooni, väljaandmist, inimõigusi ja tõendite säilitamist. Veebiseminarid toimuvad mitmes keeles. Kutsutud on ka teised rahvusvahelised üksused, näiteks IAEA, INTERPOL, ELi KBRT-ohu vähendamise tippkeskused ja resolutsiooni 1540 komitee. Veebiseminari salvestised tehakse kestlikkuse tagamiseks veebis kättesaadavaks. Alalistele missioonidele saadetavate kutsetega innustatakse osalema asjaomaseid riiklikke sidusrühmi, sealhulgas parlamendiliikmeid.

Väljund 2.3. Töötatakse välja, ajakohastatakse, laiendatakse ja/või spetsialiseeritakse tehnilise abi vahendeid

Tegevus 2.3.1. ICSANTi veebisait (UNODC)

UNODC ICSANTi veebisaidist (unodc.org/icsant) on kujunenud kontaktpunkt kogu maailma praktikute jaoks, sest sinna on kogutud kõik konventsiooni käsitlevad olemasolevad ressursid, sealhulgas selle saamislugu, sellega ühinemise alane olukord, analüütilised artiklid, riiklike rakendusaktide kogum, suutlikkuse suurendamise vahendid ning asjaomane UNODC tehniline ja seadusandlik abi. Alates veebisaidi avamisest 2021. aasta septembris on seda külastanud üle 10 000 kasutaja. UNODC haldab veebisaiti, ajakohastab seda korrapäraselt ja täiendab seda kõikides ÜRO ametlikes keeltes (araabia, hiina, inglise, prantsuse, vene ja hispaania keel). Näiteks leiab veebisaidilt kõik väljatöötatud uued vahendid, ürituste aruanded ja ICSANTi artiklit 2 rakendavad täiendavad siseriiklikud õigusaktid.

Lisaks majutab veebisait ICSANTi määratud asutuste (vt väljund 4.1) andmebaasi.

Tegevus 2.3.2. Spetsialiseeritud tehnilise abi vahendid (UNODC)

UNODC töötab välja ja avaldab nii paberkandjal kui ka elektrooniliselt UNODC ICSANTi veebisaidil (unodc.org/icsant) ICSANTi käsitlevad täiendavad ja spetsialiseeritud tehnilise abi vahendid kõigis kuues ÜRO ametlikus keeles. Need materjalid hõlmavad järgmist:

- töövahendid, mis puudutavad ICSANTi eri aspekte (nt jurisdiktsioon, inimõigused, regulatiivse kontrolliga hõlmamata materjalide arestimine ja kaitse ning rahvusvaheline koostöö)
- töövahend, mis puudutab koostoimet tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni (CPPNM) ja selle muudatusega
- töövahend, mis puudutab koostoimet ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1540 (2004)
- töövahend, mis puudutab IAEA ja UNODC poolt ühiselt välja töötatud kriminaalõiguslikke näidissätteid, mis hõlmavad ICSANTis ning CPPNMis ja selle muudatuses sätestatud kuritegusid

Tegevus 2.3.3. Video ICSANTi saamisloost ja peamistest sätetest (UNODC)

UNODC teeb video, milles selgitatakse ICSANTi saamisloost ja peamisi sätteid. Video sisaldab mitme osalisriigi ja muude sidusrühmade esindajate mõtteavaldusi, mille puhul on tagatud geograafiline ja sooline tasakaal ning milles rõhutatakse ICSANTi tähtsust. Video on kättesaadav kõigis kuues ÜRO ametlikus keeles UNODC ICSANTi veebisaidil (unodc.org/icsant).

Tulemus 3: tõhustatud poliitika, tavad ja menetlused, et hoida ära ja avastada oht, et valitsusvälised osalejad, sealhulgas terroristid, omandavad, valdavad ja/või kasutavad tuumamaterjali või muud radioaktiivset materjali, ja sellele ohule reageerida, ning paremad teadmised ja arusaamine radioloogilise ja tuumaterrorismi ning muu kõnealust materjali hõlmava kuritegevuse ohust.

Väljund 3.1. Tugevdatakse liikmesriikide suutlikkust tuuma- või muu radioaktiivse materjali omandamise, valdamise ja/või kasutamise ärahoidmisel, avastamisel ja sellele reageerimisel

UNOCT/UNCCT korraldab neli (4) piirkondlikku seminari ja lauaõppust, et suurendada liikmesriikide suutlikkust võidelda tuumaterrorismi vastu Aafrikas, Kesk-Aasias ja Kaukaasias ning Kagu- ja Ida-Euroopas. Piirkondlikud seminarid ja lauaõppused suurendavad liikmesriikide suutlikkust radioloogilise ja tuumaterrorismi avastamisel, asjaomasel kohtuekspertiisil, kõnealusele terrorismile reageerimisel ja terrorismiohu leevendamisel, sealhulgas kohandatud meetodika kasutamine, et aidata riiklikel ametiasutustel ICSANTi tõhusalt rakendada ja tõhustada rahvusvahelist koostööd, näidates, kui oluline on olla konventsiooniosaline. Seminaridega soodustatakse piirkondlike liidrite kindlakstegemist ja maailma lõunapoolsete riikide vahelist heade tavade vahetamist. Lisaks põhineb riikide valik muu hulgas UNOCTi/UNCCT ja INTERPOLi ühise valitsusvälistest osalejatest ja nende võimalikust KBRT-materjalide kasutamisest tuleneva ohu hindamise tulemustel ja järeldustel.

Tegevus 3.1.1. Piirkondlikud seminarid ja lauaõppused, et suurendada liikmesriikide suutlikkust tuumaterroorsmi vastases võitluses (UNOCT)

UNOCT/UNCCT korraldab neli (4) piirkondlikku seminari ja lauaõppust, millega suurendatakse suutlikkust järgmistes valdkondades.

Radioloogilise ja tuumaterroorsmi vastane võitlus, mille keskmes on avastamine, et suurendada avastamise valdkonna suutlikkust, keskendudes radioloogilise/tuumamaterjali avastamise heade tavade kindlakstegemisele ja rakendamisele, kasutades selleks teavet ja vahendeid, mis aitavad kaasa suutlikkuse suurendamisele võitluses radioloogilise ja tuumaterroorsmiga, niivõrd kui see on seotud piirijulgeoleku haldamisega.

Radioloogilise ja tuumaterroorsmi vastane võitlus, mille keskmes on kohtuekspertiis, et suurendada tuvastamisega seotud kohtuekspertiisi valdkonna suutlikkust, keskendudes tuumavaldkonna kohtuekspertiisi olulisuse demonstreerimisele ja asutustevahelisele koordineerimisele, mis aitavad kaasa suutlikkuse suurendamisele võitluses radioloogilise ja tuumaterroorsmiga.

Radioloogilise ja tuumaterroorsmi vastane võitlus, mille keskmes on reageerimine ja leevendamine, et suurendada reageerimise ja leevendamise valdkonna suutlikkust, keskendudes võimele reageerida tuuma- või muud radioaktiivset materjali hõlmavatele terroriaktidele tõhusalt, õigeaegselt ja koordineeritult, mis on tuumajulgeolekualase raamistiku oluline osa.

Väljund 3.2. Parandatakse liikmesriikide teadmisi ja arusaamist radioloogilise ja tuumaterroorsmi ohust

UNOCT/UNCCT korraldab neli (4) füüsilist sihtkoolitust neljale (4) liikmesriigile, et suurendada suutlikkust võidelda radioloogilise ja tuumaterroorsmiga. Need koolitused suurendavad liikmesriikide suutlikkust muu hulgas mõista asjaomast riski ja ohtu, töötada välja vastumeetmed, harjutada intsidentidele reageerimist ning teha kindlaks elutähtis taristu ja põhiressursid ning neid kaitsta. Nende tegevuste juures tulevad UNOCT-le/UNCCT-le kasuks ulatuslikud kogemused, mis on saadud massihävitusrelvade / keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaterroorsmi ärahoidmise ja neile reageerimise ülemaailmse programmi raames välja töötatud ja ellu rakendatud koolitustest, mille on läbinud üle 1500 ametniku.

Tegevus 3.2.1. Radioloogilise ja tuumaterroorsmi vastast võitlust käsitlev riiklik füüsiline koolitus (UNOCT)

UNOCT/UNCCT teeb koostööd liikmesriikidega, et määrata vastavalt nende prioriteetidele ja vajadustele kindlaks, millised järgmistest terrorismivastastest koolitustest on neile sobivad.

Riiklik koolitus – radioloogiliste ja tuumaohtude algkursus, mis võimaldab töötajatel radioloogilises ja tuumaolukorras tõhusalt reageerida ning mille raames antakse reageerijatele soovitusel, et nad saaksid töötada keskkonnas, kus leidub potentsiaalselt ohtlikke radioloogilisi ja tuumamaterjale.

Riiklik koolitus – radioloogilisi ja tuumaohte käsitlev kesktaseme kursus, millesse on integreeritud radioloogiliste ja tuumaohtudega seotud asjakohased teemad. Selle koolituse käigus tehakse praktilisi demonstratsioone ja harjutusi ning see kulmineerub realistlike stsenaariumidega, mis hõlmavad radioloogilise materjali salakaubaveo avastamist ja tõkestamist, radioloogilise või tuumamaterjali kindlakstegemist kuriteopaigas ning radioloogiliste ja tuumaohtude ja asjaomaste tõendite tuvastamist.

Riiklik koolitus – radioloogilisi ja tuumaohte käsitlev edasijõudnute kursus, millel tutvustatakse radioloogilisi ja tuumaohte üksikasjalikumalt, pöörates erilist tähelepanu radioaktiivse aine laialipaiskamise seadmetele ja isetehtud tuumaseadmetele.

Riiklik koolitus – radioloogiliste ja tuumaohtude vastaste meetmete kursus, millel tutvustatakse mitut asutust hõlmavat lähenemisviisi, milles keskmes on radioloogiliste ja tuumaohtude vastaste meetmete väljatöötamine ning ühine reageerimine radioloogilistele ja tuumaintsidentidele peamiste riiklike asutuste poolt, kelle hulka kuuluvad õiguskaitse-, tolli- ja julgeolekuasutused, esmareageerijad, luure-, rahvatervise- ja reguleerivad asutused, tööstus jne.

Riiklik koolitus – elutähtsa taristu kaitse kursus, milles keskendutakse sektoritele, mida võidakse otseselt rünnata, näiteks tuumaelektrijaamad, tuumauuringute reaktorid, raadioallikaid sisaldavad kohad ja transpordisõlmed, ning sektoritele, mille valitsusvälised osalejad võivad võtta sihtmärgiks, et omandada tundlikku ja kontrollitavat tehnoloogiat.

Tulemus 4: tõhustatud riigisisene ja rahvusvaheline koostöö, sealhulgas teabevahetus osalisriikides ja osalisriikide vahel, et töötada välja ja võtta vastu tõhusaid ja praktilisi meetmeid konventsiooni tulemuslikuks rakendamiseks.

Väljund 4.1. Hõlbustatakse ICSANTiga nõutavat teabevahetust

ÜRO õigusküsimuste büroo (OLA), kes on kõnealuse konventsiooni puhul peasekretäri hoiulevõtja-ülesannete täitja, tegi UNODC-le, võttes arvesse tema ICSANTI-alaseid volitusi, rolli ja eksperditeadmisi, ametlikult ülesandeks võtta 3. oktoobrist 2022 vastu ja levitada osalisriikide poolt artikli 7 lõike 4 kohaselt tehtud teadaandeid asutuste määramise kohta. Kõik sellised teadaanded tuleb saata seega järgmisele e-posti aadressile: unodc-icsant@un.org. Laekunud teadaanded avaldatakse UNODC ICSANTI veebisaidil – ja tingimusel, et UNODC edastab need OLA-le – ÜRO lepingute kogu veebisaidil.

Tegevus 4.1.1. Kampaania, millega innustatakse ICSANTI osalisriike määrama konventsiooni artikli 7 lõike 4 kohast pädevat asutust ja sidepunkti (UNODC)

UNODC viib läbi teadlikkuse suurendamisele suunatud tegevusi, mille eesmärk on innustada juba ICSANTiga ühinenud riike täitma artikli 7 lõikes 4 sätestatud kohustust, mille kohaselt osalisriigid peavad teavitama ÜROd oma pädevatest asutustest ja sidepunktidest, mis vastutavad ICSANTiga seotud teabe saatmise ja vastuvõtmise eest. Need tegevused hõlmavad asjaomastele alalistele missioonidele kirjade saatmist, milles neil palutakse täita oma artikli 7 lõikest 4 tulenevat kohustust; kahepoolsete kohtumiste korraldamist ning teabelehtede ja muude teavitusmaterjalide koostamist kõigis kuues ÜRO ametlikus keeles.

Tegevus 4.1.2. ICSANTI kohaste riiklike pädevate asutuste ja sidepunktide kohtumine (UNODC)

UNODC korraldab projekti kolmandal aastal Austrias Viinis selliste pädevate asutuste ja sidepunktide esimese kohtumise. Kohtumine hõlmab muu hulgas koordineerimise simulatsiooni ja koolitust, millel selgitatakse, kuidas olla tõhus artikli 7 lõike 4 kohane sidepunkt. Kohtumine on suunatud riiklikele sidepunktidele ja muudele asjaomastele riiklikele sidusrühmadele.

Tegevus 4.1.3. ICSANTI virtuaalsed teabeüritused UNODC olemasolevatele õigus- ja julgeolekuvõrgustikele (UNODC)

Tuginedes pikaajalistele koostöövõrgustikele, mis koosnevad UNODC poolt maailma eri piirkondades (nt Saheli, Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika ning India ookeani piirkonna jaoks) loodud julgeoleku- ja õigusosalase teabe keskustest, korraldab UNODC veebipõhiseid tehnilisi teabeüritusi ja teeb nende võrgustikega virtuaalselt koostööd, kasutades koolitajate koolitamise meetodit. Nende pikaajaliste võrgustike teabekeskused teevad korrapäraselt koostööd, analüüsides operatiivprobleeme, jagades nende probleemide lahendamiseks häid tavaid ja arutades asjakohaseid juhtumeid.

Väljund 4.2. ICSANTiga ühinemisel ja selle rakendamisel kindlaks tehtud parimaid tavaid ja õppetunde kasutavad sihtrühmad piirkondlikul tasandil, et parandada ICSANTI tõhusat rakendamist ja tuumajulgeolekut

Tegevus 4.2.1. Praktikute kogukondade kohtumised (UNOCT)

UNOCT/UNCCT korraldab radioloogia ja tuumavaldkonna ning terrorismivastase võitluse valdkonna praktikute vahelise riikliku koostöö edendamiseks neli (4) kohtumist, et tõhustada teabe ja luureinfo jagamist ning asutustevahelist koordineerimist. Need kohtumised toovad kokku praktikute kogukonnad, kuhu kuuluvad terrorismivastase võitluse ametite, tolliasutuste, esmareageerijate, luure-, kohtu- ja õiguskaitseasutuste, poliitikat kujundavate / otsuseid tegevate asutuste, rahvatervise valdkonna ametnike, tuumavaldkonda reguleerivate asutuste jt esindajad. Kohtumised võimaldavad praktikute kogukondadel teha kindlaks lüngad, väljakutsed ja saadud õppetunnid ning jagada parimaid tavaid seoses teabevahetuse, luureteabe jagamise ja rahvusvahelise koostööga. Kõnealused kogukonnad edendavad ICSANTI tõhusa rakendamise ja tuumajulgeoleku seisukohast oluliste sidusrühmade vahelist koostööd ja koordineerimist ning saavad kasu UNOCT platvormist Connect & Learn. See 2021. aasta oktoobris käivitatud uuenduslik veebipõhine suutlikkuse suurendamise vahend toob kokku liikmesriigid, erasektori, akadeemilised ringkonnad, mõttekojad, uurimisinstituudid ja kodanikuühiskonna, et tugevdada tehnilise abi andmist kohapeal. Nimetatud platvorm on ainulaadne virtuaalne vahend, mis ületab sellised takistused nagu kulud, geograafiline vahemaa ja pandeemiapiirangud, muutes terrorismivastase võitluse ning vägivaldse äärmusluse ennetamise ja selle vastu võitlemise ressursid eri sidusrühmadele ja praktikutele kättesaadavaks igal ajal ja igal pool.